

ROBIN SCHWEIGER

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije v služenju ljudem na poti

Jezuitsko združenje za begunce je nastalo leta 1980 na pobudo takratnega vrhovnega predstojnika Družbe Jezusove p. Pedra Arrupeja. Slednjega je pretresel prizor vietnamskih ljudi na čolnih, ki so zaradi preganjanja zapuščali svojo deželo. P. Arrupe je poslal pismo vsem provincialom Družbe Jezusove in jih vprašal, kaj lahko storimo za te ljudi. Tako je nastala nevladna organizacija, ki pomaga ljudem na poti, in danes deluje v več kot 50 državah. Združenje deluje v begunskih centrih po celem svetu, pomaga prosilcem in prosilkam za mednarodno zaščito ter tujcem v centrih za tujce, na pomoč pa priskoči tudi pri vračanju beguncev v domovino, razseljenim v lastni domovini ter žrtvam mednarodnih in državljanskih vojn.

ŠIRŠI KONTEKST EVROPSKE BEGUNSKE TEMATIKE

Svetovni dan beguncev praznujemo 20. junija. Takrat se veliko piše in govori o beguncih, njihovih pravicah, težavah in izzivih, s katerimi se soočajo v novi deželi. V medijih pa lahko zasledimo tudi pozitivne zgodbe o beguncih, ki so se že integrirali v družbo.

O begunski problematiki se piše in govori tudi ob tragedijah, ki se še največkrat dogajajo v bližini italijanskega otoka Lampedusa, pa tudi takrat, ko kakšno tragedijo uspešno preprečijo. Največ so v tej smeri naredili prav Italijani, saj že nekaj časa patrolirajo vzdolž italijansko-libijske meje.

Ena največjih težav begunske problematike v Evropi se skriva predvsem v našem

razumevanju Evrope kot trdnjave. Evropa namreč je in postaja vedno bolj podobna utrdbi, v katero je težko vstopiti po legalni poti. Begunci so zato primorani poiskati pomoč pri raznih kriminalnih družbah. Če pogledamo onstran schengenskega prostora, lahko opazimo velik pritisk na naše zunanje meje. Razni vojaški konflikti, vojne, krize in revščina na Bližnjem vzhodu ter v Afriki – še posebej v afriškem rogu – pa pritisk na zunanje evropske meje samo še povečujejo.

Potrebno bi bilo, da Evropa spremeni svoja stališča in bolj odpre vrata organiziranemu priseljevanju. Italijansko Jezuitsko združenje za begunce – Center Astalli, že dalj časa lobira za t. i. humanitarne kanale, ki bi pomagali, da bi se izognili novim žrtvam v Sredozemskem morju. Če bodo uslišani, ne vemo, a gotovo je

potrebno nekaj storiti, da Sredozemlje ne bo več pokopališče za mnoge, ki želijo v Evropo.

Največ pribežnikov prihaja iz Sirije, kjer že 6 let traja vojaški konflikt. Deželo je zapustilo že na milijone ljudi. Prihajajo pa tudi iz Eritreje, Iraka in Afganistana. Dolga leta so mnogi Sirci in tudi drugi prečkali turško-grško mejo, kjer je tekel glavni begunski tok. Nadzor nad to mejo so sedaj poosttrili, zato se je naval na omenjeno območje v zadnjem obdobju zmanjšal, toda ljudje iščejo vedno nove poti za prehod v EU. Po navadi so te daljše in bolj nevarne. Dejstvo je, da bodo begunci vedno iskali in običajno tudi našli novo pot prehoda v Evropsko unijo. S tega vidika lahko razumemo, zakaj toliko ljudi v Libiji čaka na prehod v Italijo oziroma v Evropsko unijo. Včasih je libijski voditelj Gadafi odhode ljudi blokiral, toda razmere v tej državi so še vedno kaotične, saj se po padcu Gadafijevega režima še ne ve, kdo državo vodi, vlada pa ni dovolj močna, da bi omejila odhode ljudi v Italijo.

Mnoge nevladne organizacije in tudi drugi poudarjajo, da rešitev za begunsko problematiko ni nadzor meja, temveč več prizadevanja za razvoj dežel, iz katerih prihajajo begunci. To pa pomeni tudi več razvojne in humanitarne pomoči za dežele, v katerih že več let traja ali vojaški konflikt ali je močno navzoča revščina. Le tako se bodo stvari dolgoročno spremenile. Za to pa je potrebno imeti dobro strategijo, saj bomo le tako lahko dolgoročno rešili problem beguncev.

Po podatkih Visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR) je leta 2016 za mednarodno zaščito v Evropski uniji zaprosilo 1,2 milijona ljudi. Največ prosilcev je bilo iz Sirije, Afganistana in Iraka. Največ, kar 60 % prosilcev za mednarodno zatočišče, je za slednje zaprosilo v Nemčiji, 10 % v Italiji in le 6 % v Franciji.

SLOVENIJA JE DEL EVROPSKE UNIJE

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije se navdihuje ob **Jesuit Refugee Service** (angleška kratica JRS, Jezuitsko združenje za begunce),

mednarodni katoliški organizaciji, katere poslanstvo je spremljati begunce, jim služiti ter zagovarjati njihove pravice. V Sloveniji smo urad odprli na praznik sv. Jožefa, 19. marca, leta 2002. Dejavnosti *Jezuitskega združenja za begunce Slovenije* so pravno svetovanje, pastoralna skrb, psihosocialno svetovanje in podpora, izobraževanje predvsem preko računalniških tečajev, ozaveščanje javnosti, raziskave in mrežno delo ter zaščita človekovih pravic.

Naše delo usmerja tudi definicija Konvencije Združenih narodov o statusu beguncev iz leta 1951, ki pravi, da je "begunec oseba, ki pobegne iz matične države, iz utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi vere, rase, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju, in ki zaradi strahu ne more ali noče uživati zaščite te države ali se vanjo vrniti."

Trenutno naša nevladna organizacija vsako leto usposablja prostovoljce za delo in služenje ljudem na poti. Obiskujemo (nedokumentirane) tujce v Centru za tujce, ki je institucija zaprtega tipa in ga vodi slovenska policija. Delujemo tudi med prosilci za mednarodno zaščito v Azilnem domu, ki je institucija odprtega tipa. Pomagamo pa tudi beguncem, ki so že prejeli status begunca, da se lažje integrirajo v slovensko družbo.

V preteklih letih smo v Portorožu organizirali tedenske počitnice. Udeleženci so bili neizmerno veseli; marsikdo je šel po dolgih letih spet na počitnice, nekateri pa so celo prvič videli morje in se naučili plavati.

Organizirali smo tudi izobraževalne seminarje za zaposlene in uspešno izvedli raziskave o Centru za tujce. Sad zadnje raziskave, ki je bila del evropske raziskave o Centrih za tujce, je tudi t. i. soba za tišino, kjer ljudje različnih veroizpovedi lahko molijo in se umirijo – skratka se srečajo z Bogom. Katoličani pa lahko obiščejo sveto mašo in dobijo pastoralno oskrbo. Center za tujce obiskujemo enkrat tedensko. Nudimo psihosocialno pomoč ter se družimo s tujci, ki

so tu nastanjeni. Pripravljamo tudi posebne tematske večere, ki polepšajo bivanje tujcem v centru: pred božičem imamo božično-novoletni koncert, za dan kulture večer v medkulturnem dialogu in pred dnevom beguncev t. i. igre brez meja.

Pri našem delu izjemno pomembno vlogo igrajo mediji. Vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 18.40 imamo na Radiu Ognjišče redno mesečno oddajo z begunsko tematiko 'Gradimo odprto družbo'. Prav preko teh oddaj ozaveščamo slovensko družbo o begunskih, migracijskih in razvojnih vprašanjih. Govorimo o življenju in težavah prosilcev za mednarodno zaščito, nedokumentiranih tujcih v Centru za tujce ter o beguncih. Letošnja majska oddaja je bila že 213. po vrsti. Članke in poročila o našem delu lahko srečate še na TV, radiu, v časopisih in na spletnih straneh. Sodelovali pa smo tudi na okroglih mizah in konferencah na župnijah ter v šolah, kjer smo spregovorili o našem delu in poslanstvu.

Organizirali smo tudi veliko srečanj s predstavniki Ministrstva za notranje zadeve ter z nevladnimi organizacijami. Usklajevali smo mnenja in načrte za boljše sodelovanje, ter se zavzemali za izboljšanje zakonov, ki obravnavajo to področje. S tem je povezana tudi dejavnost vplivanja (lobiranja) na tiste, ki pišejo ter sprejemajo zakone.

In še nekaj statističnih podatkov, da bomo lažje spoznali ter bolje razumeli begunsko tematiko v naši državi: V letu 2016 je Republika Slovenija sprejela 1308 prošenj za mednarodno zaščito, kar je več kot v letu 2015, ko je bilo prošenj le 277. Opazimo trend rasti prosilcev za mednarodno zaščito v RS. V letu 2016 je RS status begunca podelila 170 osebam, kar je precej visoka številka, saj je RS v procesu relokacije sprejela več skupin beguncev iz Italije in Grčije.

MISEL ZA KONEC

*J*ezuitsko združenje za begunce Slovenije že od svojega začetka služi ljudem na poti ne glede na vero, raso ali narodno pripadnost. Tega se bo držala tudi v prihodnje. Slovenija je za mnoge še vedno bolj tranzitna kot ciljna država. A tudi to se lahko spremeni. Trenutno so zelo obremenjene južnoevropske dežele, kot sta Italija in Grčija, ki so – govorim simbolno – 'vrata' v schengensko evropsko področje. Predvsem Italija sprejme veliko tujcev, ki se potem porazgubijo po različnih evropskih državah, kjer imajo sorodnike ali znance. Evropa, enako tudi Slovenija, zato postaja vedno bolj multikulturna, multietnična in multireligiozna. Bomo v naši domovini znali sprejeti ta izziv in bili odprti do tujih ljudi?